

50 planter til sommerfugle

Danmarks
Naturfredningsforening

Forord

Danmarks dagsommerfugle mangler levesteder, og de er hastigt ved at forsvinde fra vores landskab. Det er et problem, fordi sommerfuglene er vigtige biodiversitetsindikatorer: Når du har mange og forskellige sommerfuglearter på dit areal, er det et tegn på, at naturen generelt set har det godt.

Heldigvis kan vi hver især gøre noget. For at hjælpe sommerfuglene på fode igen må vi først og fremmest genskabe mangfoldige levesteder til dem. Vi må derfor tænke nøje over, hvilke planter vi prioriterer og fremmer, når vi indretter bynære parker, forvilder industriarealer og slipper vores private haver fri. Hver sommerfugleart har brug for forskellige værts- og nektarplanter. Lige netop denne viden er desværre ikke alment kendt. Derfor har vi udarbejdet dette plantekatalog.

Plantekataloget er til dig, der har et areal, som kan blive et vigtigt, fremtidigt levested. Sammen med sommerfugleeksperten har vi i Danmarks Naturfredningsforening udvalgt 50 planter, der er særligt betydningsfulde for, at vores dagsommerfugle og andre vilde bestøvere kan leve. Der findes mange, lange lister over gode sommerfugleplanter, men kun få flotte og letlæselige plantekataloger.

Vi håber, at plantekataloget i dine hænder vil inspirere dig til at hjælpe Danmarks dagsommerfugle.

Rigtig god læselyst!

Tænk lokalt og få succes

Du kan med stor fordel undersøge, hvilke sommerfuglearter der er observeret i dit lokalområde, og gå efter at så og plante værtsplanter særligt til dem. Når arterne allerede er i nærheden, er der større sandsynlighed for, at du får succes. Det samme gælder for planterne, og du kan derfor med fordel sanke frøene efter afblomstring og gense dem. Sommerfuglene vil kunne indvandre til dit areal, hvis der er tilstrækkeligt mange værts- og nektarplanter i området. Vær dog opmærksom på, at det skal være naturtyper, der ligner dem, du er ved at etablere. Tænk også på at skabe strukturer, der understøtter sommerfuglenes behov, for eksempel solbeskinnede volde og stendynger.

Sådan bruger du kataloget

På side 4 finder du en sommerfugleoversigt, der viser de danske dagsommerfugle, som vi nævner i kataloget, samt hvornår de flyver. Ved hver sommerfugl figurerer et nummer, der er angivet ved den eller de planter, sommerfuglen har som værtsplante.

Planterne i kataloget er alle valgt ud fra deres evne til at være værtsplanter og nektarplanter for en række danske dagsommerfugle. Nogle kan opfylde begge funktioner, mens andre er valgt udelukkende for deres evne som værtsplante. Eksempelvis er stor nælde en fremragende værtsplante for en del forskellige sommerfugle, der alle lægger deres æg på netop denne plante – den har til gengæld ingen værdi som nektarplante.

Plantelisten er opdelt i urter, græsser, buske, slyngplanter og træer.

Urterne er desuden delt op i værts- og nektarplanter.

Bagerst i kataloget finder du blomstringsskemaet, hvor du kan se, hvilke måneder planterne hovedsageligt blomstrer, og hvilke sommerfugle der er knyttet til de forskellige værtsplanter.

Planterne er alle nogle, du finder i den danske natur, og udvalget er sammensat for at sikre, at planterne har forskellige blomstringstider, trives i forskellige jordtyper, og at de tilbyder en varieret vegetationshøjde.

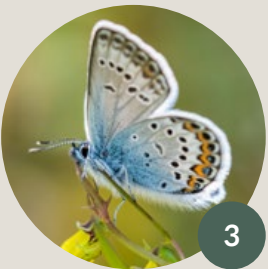
Sommerfugleoversigt

Admiral
(*Vanessa atalanta*)
Flyver maj - oktober

Almindelig blåfugl
(*Polyommatus icarus*)
Flyver midt maj - midt september

Argusblåfugl
(*Plebejus argus*)
Flyver midt juni - slut august

Dukatsommerfugl
(*Lycaena virgaureae*)
Flyver slut juni - start september

Dværghblåfugl
(*Cupido minimus*)
Flyver midt maj - start juli

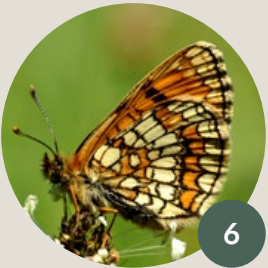
Engblåfugl
(*Cyaniris semiargus*)
Flyver start juni - start august

Aurora
(*Anthocharis cardamines*)
Flyver slut april - slut juni

Blåhale
(*Quercusia quercus*)
Flyver midt juli - start september

Brun pletvinge
(*Melitaea athalia*)
Flyver start juni - slut juli

Engperlemorsommerfugl
(*Brenthis ino*)
Flyver midt juni - slut august

Engrandøje
(*Aphantopus hyperanthus*)
Flyver sidst juni - sidst august

Foranderlig blåfugl
(*Plebejus idas*)
Flyver midt juni - slut august

Brunlig perlemorsommerfugl
(*Clossiana selene*)
Flyver slut maj - midt juli & slut juli - slut august

Bølleblåfugl
(*Vacciniina optilete*)
Flyver midt juni - slut juli

Citronsommerfugl
(*Gonepteryx rhamni*)
Flyver marts - juni & juli - oktober

Fransk bredpande
(*Pyrgus armoricanus*)
Flyver midt maj - slut juni & slut juli-start september

Græsråndøje
(*Maniola jurtina*)
Flyver start juni - midt september

Grøn busksommerfugl
(*Callophrys rubi*)
Flyver slut april - midt juni

Dagpåfugleøje
(*Inachis io*)
Flyver marts - juni & slut juli - start oktober

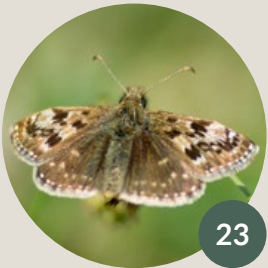
Det hvide C
(*Polygonia c-album*)
Flyver marts - slut september

Det hvide W
(*Satyrium w-album*)
Flyver start juli - slut august

Grønåret kålsommerfugl
(*Pieris napi*)
Flyver slut april - start oktober

Gråbåndet bredpande
(*Erynnis tages*)
Flyver midt maj - slut juni

Gul høsommerfugl
(*Colias hyale*)
Flyver august - september

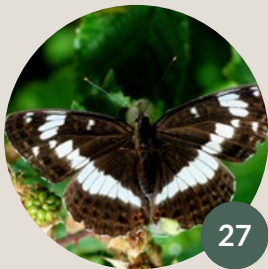
Sommerfugleoversigt

Guldhale
(Thecla betulae)
Flyver start august - midt september

Hedepletvinge
(Euphydryas aurinia)
Flyver sidst maj - start juli

Hvid admiral
(Limentitis camilla)
Flyver start juli - start august

Iris
(Apatura iris)
Flyver midt juli - midt august

Isblåfugl
(Polymnatus amanda)
Flyver start juni - slut juli

Kejserkåbe
(Argynnis paphia)
Flyver start juli - slut august

Klitperlemorsommerfugl
(Fabriciana niobe)
Flyver slut juni - start august

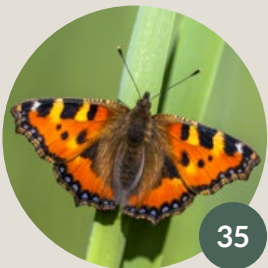
Kommabredpande
(Hesperia comma)
Flyver slut juli - slut august

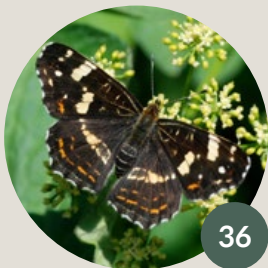
Lille ildfugl
(Lycaena phlaeas)
Flyver start maj - start oktober

Mosehøsommerfugl
(Colias palaeno)
Flyver midt juni - midt juli

Nældens takvinge
(Aglaia urticae)
Flyver marts - oktober

Nældesommerfugl
(Araschnia levana)
Flyver maj - midt juni & midt juli - slut august

Okkergul randøje
(Coenonympha pamphilus)
Flyver midt maj - slut september

Skovblåfugl
(Celastrina argiolus)
Flyver slut april - midt juni & midt juli - start september

Skråstregbredpande
(Thymelicus sylvestris)
Flyver slut juni - slut august

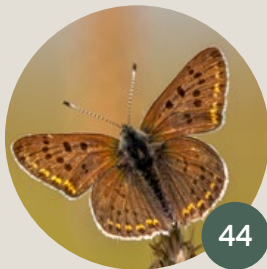
Sortåret hvidvinge
(Aporia crataegi)
Flyver slut maj - slut juli

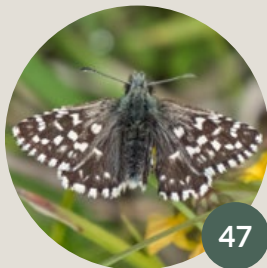
Orange høsommerfugl
(Colias crocea)
Flyver maj - juni & juli - oktober

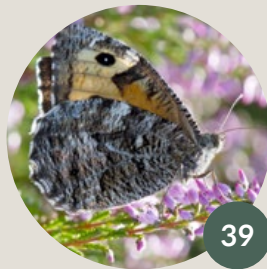
Skovperlemorsommerfugl
(Fabriciana adippe)
Flyver slut juni - slut august

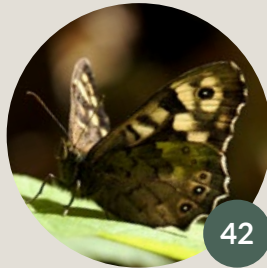
Sort ildfugl
(Lycaena tityrus)
Flyver midt maj - midt juni & midt juli - midt august

Spættet bredpande
(Pyrgus malvae)
Flyver midt maj - start juli

Sandrandøje
(Hipparchia semele)
Flyver start juli - start september

Skovrandøje
(Pararge aegeria)
Flyver start maj - start oktober

Sortplettet blåfugl
(Maculinea arion)
Flyver i juli

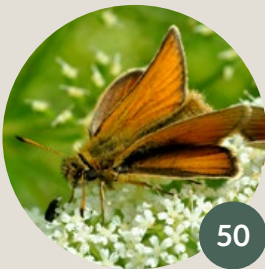

Stor bredpande
(Ochlodes venata)
Flyver slut maj - slut august

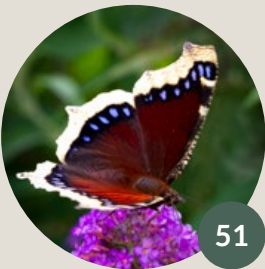
Sommerfugleoversigt

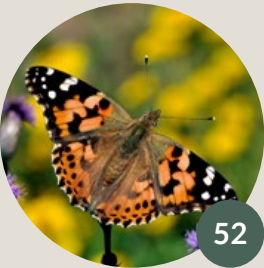
Storplettet perlemorsommerfugl
(*Issoria lathonia*)
Flyver start maj - slut september

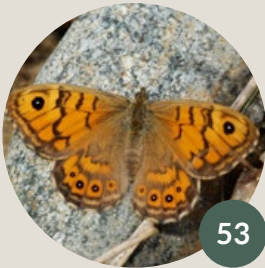
Stregbredpande
(*Thymelicus lineola*)
Flyver slut juni - slut august

Sørgekåbe
(*Nymphalis antiopa*)
Flyver marts - juni & slut juli - slut oktober

Tidselsommerfugl
(*Cynthia cardui*)
Flyver maj - juni & slut juli - oktober

Vejrandøje
(*Lasiommata megera*)
Flyver midt maj - start juli & midt juli - midt september

Violetrandet ildfugl
(*Lycaena hippothoe*)
Flyver midt juni - midt juli

Østlig takvinge
(*Nymphalis xanthomelas*)
Flyver marts - maj & slut juli - august

Almindelig kællingetand

(Lotus corniculatus)

En lav til mellemhøj plante med krybende vækst og gule, til tider orange, blomster. Den kendes særligt på ‘tanden’ midt i hver enkelt blomst.

Den vokser lysåbent og tørt og findes i vejkanter, på byggegrunde, skrænter, overdrev, klitter og heder. Almindelig kællingetand er robust og tåler slid og færdsel, ligesom den med sin ofte liggende vækst kan gå under kniven, når man klipper græsset. Den fikserer kvælstof fra luften, så den kan vokse på ret næringsfattige steder.

Kællingetand er værtsplante for især forskellige blåfugle og høsommerfugle, og den er også en fremragende nektarplante.

Kan købes som frø eller færdig plante. Flerårig.

BLOMSTRING: Juni-juli / **HØJDE:** 10-40 cm
PLACERING: Fugtig-tør / **UDBREDELSE:** Hele landet

Almindelig blåfugl

Argusblåfugl

Foranderlig blåfugl

Gul høsommerfugl

Dværgblåfugl

Gråbåndet bredpande

Orange høsommerfugl

Sortplettet blåfugl

Almindelig merian

(Origanum vulgare)

En mellemhøj, til tider høj, plante med 4-7 mm små karminrøde blomster siddende i tætte kvaster i toppen af planten. Støtteblade, dvs. blade der sidder lige under sideskud, får en karakteristisk, brunviolet farve.

Almindelig merian vokser i hele landet, men er mest almindelig på Sjælland. Den findes også dyrket i haver, og trives på tør, solrig og kalkholdig bund.

Udover at være værtsplante for sortplettet blåfugl, er den en fremragende nektarplante, og den summer nærmest uafbrudt af liv i sommermånederne.

Kan købes som frø eller færdig plante. Flerårig.

BLOMSTRING: Juli-september / **HØJDE:** 20-80 cm
PLACERING: Tør / **UDBREDELSE:** Hele landet

Almindelig mjødurt

(Filipendula ulmaria)

En høj plante med store, delte grundblade og mindre, fligede småblade, der er glatte på oversiden og fildede på undersiden. Den har blomster i en tæt 5-25 cm lang blomsterstand af mange små, velduftende blomster i hvidgule farver.

Den vokser i hele landet på fugtig til våd, muldrig bund, og findes derfor typisk på våde enge, i grøfter, sumpe og fugtig brakmark.

Almindelig mjødurt er værtsplante for engperlemorsommerfugl.

Kan købes som frø eller færdig plante. Flerårig.

BLOMSTRING: Juni-august / **HØJDE:** 50-150 cm
PLACERING: Fugtig-våd / **UDBREDELSE:** Almindelig i Jylland, ellers sjælden.

Engperlemor-sommerfugl

16

Almindelig stedmoderblomst

(Viola tricolor)

Almindelig stedmoderblomst er en opret, lav plante i violfamilien. Dens blomster har kun én symmetriakse, hvilket er karakteristisk for alle violer. Kronen er 15-25 mm lang og bred, og er oftest både blå, gul og hvid, sjældent kun gulhvid.

Den vokser i hele landet, men er mest almindelig i Jylland. Almindelig stedmoderblomst foretrækker lysåben, mere eller mindre tør bund, og findes derfor eksempelvis på klitter, overdrev, agerjord og grusgrave.

Almindelig stedmoderblomst er værtsplante for kejserkåbe og forskellige perlemorsommerfugle. Den er også en fin nektarplante, der til tider blomstrer så tidligt som fra april og helt ind i oktober.

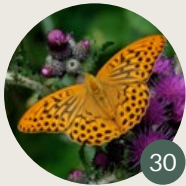
Kan købes som frø eller færdig plante. En- eller toårig.

BLOMSTRING: Maj-september / **HØJDE:** 10-25 cm
PLACERING: Tør-fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

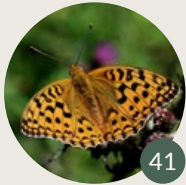
Brunlig perlemorsommerfugl

7

Kejserkåbe

30

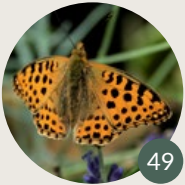
Skovperlemorsommerfugl

41

Klitperlemorsommerfugl

31

Storpletet perlemorsommerfugl

49

Almindelig syre

(Rumex acetosa)

En høj plante med rødbrune, dekorative blomsterstande.

Den er almindeligt forekommende i hele landet og trives, hvor bunden er næringsrig, men stadig rimelig tør, for eksempel i grøftekanter og på enge. Den kommer ofte af sig selv, men bliver mange steder luget eller klippet væk.

Almindelig syre er værtsplante for dukatsommerfugl og forskellige ildfugle, men har ingen egentlig nektarværdi.

Kan købes som frø eller færdig plante. Flerårig.

BLOMSTRING: Maj-juni / **HØJDE:** 30-90 cm
PLACERING: Tør-fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Dukatsommerfugl

Lille ildfugl

Sort ildfugl

Violetrandet ildfugl

Hedepletvinge

Djævelsbid

(Succisa pratensis)

En mellemhøj plante med aflange, elliptisk formede blade i en roset, hvorfra op til 60 cm lange blomsterskud med 2-3 cm kuppelformede, blåviolette blomster vokser frem.

Djævelsbid er almindelig i Jylland, hvor den vokser på åben, fugtig bund. Den er ret sjælden i resten af landet, da den er truet af den øgede tilgroning, så den er mest almindelig der, hvor konkurrencen ikke er for stor. Djævelsbid vokser eksempelvis på tørveholdige enge, overdrev, fugtige heder samt i grøfter og vejkanter. Djævelsbid er værtsplante for hedepletvinge, og den er derfor helt essentiel i områder med forekomst af denne sommerfugl.

Kan købes som frø eller færdig plante. Flerårig.

BLOMSTRING: Juli-september / **HØJDE:** 25-60 cm
PLACERING: Fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Brændenælde/Stor nælde

(Urtica dioica)

Brændenælde, også kendt under navnet stor nælde, er en op til 2 meter høj plante.

Stor nælde er meget almindelig og vokser i tætte bestande på næringsrig og fugtig muldbund. Den breder sig med liggende jordstængler, og er forsynet med tætte hår og dun, der brænder ved berøring. Stor nælde kommer typisk af sig selv på fugtige og næringsrige områder. Den er spiselig og har længe været anvendt som læge- og nytteplante.

Til trods for brændenældernes evne til at brede sig og brænde ved berøring, er de nyttige for biodiversiteten – særligt stor nælde er en foretrukken værtsplante for en række sommerfugle, heriblandt admiral, nældens takvinge og dagpåfugløjje.

Flerårig.

BLOMSTRING: Juli-august / **HØJDE:** 30-200 cm
PLACERING: Fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

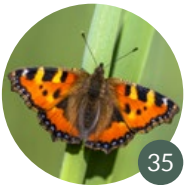
Admiral

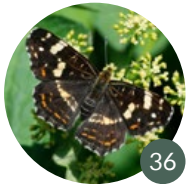
Dagpåfugløjje

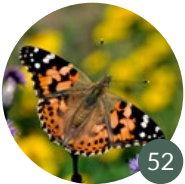
Det hvide C

Nældens takvinge

Nældesommerfugl

Tidselsommerfugl

Engkarse

(Cardamine pratensis)

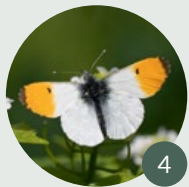
En mellemhøj plante, der blomstrer lyserødt til rosa. Blomsterne sidder for enden af en stængel med 2-4 stængelblade, og kronbladene på 8-12 mm har mørke årer. Engkarse har en mild, senneps- eller karseagtig smag og kan bruges på samme måde som karse.

Engkarse er almindelig på fugtig bund og vokser således på overdrev, våde enge og søbredder. Den kommer ofte af sig selv, hvis man giver den plads i plænen og lader den vandre ind, men kan naturligvis udkonkurreres af mere livskraftige planter.

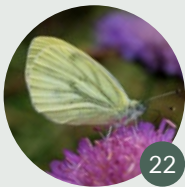
Engkarse er værtsplante for aurora og grønåret kålsommerfugl.

Kan købes som frø eller færdig plante. Flerårig.

BLOMSTRING: Maj-juni / **HØJDE:** 10-50 cm
PLACERING: Fugtig-våd / **UDBREDELSE:** Hele landet

Aurora

Grønåret
kålsommerfugl

Harekløver

(Trifolium arvense)

En lav til mellemhøj plante med 3-6 mm lange rosa-hvidlige blomster, der kan se helt dunede ud.

Harekløver er almindelig på tørre, åbne og næringsfattige steder med sand og grus. Den findes ofte i grøftekanter, på skrænter, klitter, baneterræner og grusgrave, hvor den kan blive ret tæt, hvis den trives godt. Planten står som vinterstander, hvilket betyder, at den kan være ret dekorativ i de kolde måneder. Den gensår sig selv, hvis frøstandene får lov at stå.

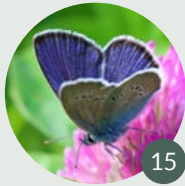
Harekløver er værtsplante for almindelig blåfugl og engblåfugl.

Kan indimellem købes som frø. Enårig.

BLOMSTRING: Juli-august / **HØJDE:** 10-30 cm
PLACERING: Tør / **UDBREDELSE:** Hele landet

Almindelig blåfugl

Engblåfugl

Humle-sneglebælg

(Medicago lupulina)

En fin, gulblomstrende, lav til mellemhøj plante, som ligner gul kløver, men humle-sneglebælg har småblade med en lille spids på og vokser mere opret. Blomsterne sidder i klaser af 10-40 små gule blomster.

Humle-sneglebælg er almindelig på tør bund i grusgrave, klitter, på overdrev, baneterræner og brakmarker.

Planten er værtsplante for almindelig blåfugl og to forskellige høsommerfugle, og desuden en god nektarplante for en række insekter.

Kan købes som frø. En- eller toårig.

BLOMSTRING: Juni-september / **HØJDE:** 5-40 cm
PLACERING: Tør / **UDBREDELSE:** Hele landet

Almindelig blåfugl

Gul høsommerfugl

Orange høsommerfugl

Skovblåfugl

Kattehale

(Lythrum salicaria)

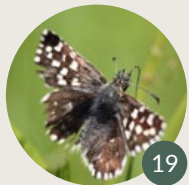
En mellemhøj til høj plante, der blomstrer med mange tætte kranser af små purpurrøde blomster.

Den findes i det meste af landet, dog ikke det indre Jylland, og vokser på våd og rimelig åben bund. Somme tider kan den vokse på saltholdig bund. Findes ved sø- og åbredder, bække, grøfter, damme og tørvegrave. Planten er særdeles egnet til almindelig, fugtig havejord og regnbede, og derfor føres den også ofte som sumplante.

Kattehale er værtsplante for skovblåfugl, og er derudover også en nyttig nektarplante for svirrefluer og bier.

Planten kan købes som frø eller færdig plante. Flerårig.

BLOMSTRING: Juli-august / **HØJDE:** 40-150
PLACERING: Våd / **UDBREDELSE:** Hele landet, sjældent i det indre Jylland

Fransk bredpande

Knoldet mjøddurt

(Filipendula vulgaris)

En mellemhøj plante med en blomsterstand, der består af mange flødehvide blomster for enden af en høj, næsten bladløs stilk. De takkede blade sidder nederst på stænglen. Før blomsterne springer ud, er knopperne rødlig. Blomsterne dufter aromatisk.

Knoldet mjøddurt vokser på kalkholdig jord langs motorveje, i grusgrave, på skrænter og andre næringsfattige, lysåbne steder. I haver kan den vokse i almindelig havejord og trives med fuld sol.

Den er værtsplante for den truede fransk bredpande, og blomsterne besøges af bier og svirrefluer.

Kan købes som frø eller færdig plante. Flerårig.

BLOMSTRING: Maj-juli / **HØJDE:** 20-70 cm
PLACERING: Tør / **UDBREDELSE:** Øerne, Østjylland og ved Limfjorden

Lancet-vejbred

(Plantago lanceolata)

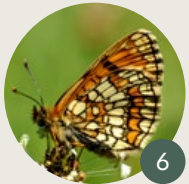
En lav til mellemhøj urt med ovale, mørkebrune blomsteraks i toppen, som får gulhvide støvknapper under blomstring. Fra bunden af planten udgår op til 25 cm lange lancetformede rosetblade.

Den er meget almindelig at finde på græsbevoksede arealer som enge, græsplæner, grøfter og skovbryn. Lancet-vejbred foretrækker en tør til fugtig jord på en solrig placering. Den er tørketålende og overvintrer med grønne bladrosetter, som er et godt skjulested for små insekter om vinteren. Bladene er desuden gode i salater og anden madlavning.

Lancet-vejbred er værtsplante for brun pletvinge.

Kan købes som frø. Flerårig.

BLOMSTRING: Maj-august / **HØJDE:** 10-45 cm
PLACERING: Tør-fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Brun pletvinge

Lucerne

(Medicago sativa)

En mellemhøj plante i ærteblomstfamilien. Den vokser opret og har blåviolette kroner, der i udseende minder om kløverblomster.

Lucerne findes på græsmarker og i vejkanter, og den dyrkes som foderplante. I haven kan den bruges som grøngødning, fordi den optager kvælstof fra luften og frigiver det i jorden. Den kan vokse i forskellige typer jord og foretrækker en solrig placering.

Lucerne er værtsplante for almindelig blåfugl, skovblåfugl og forskellige høsommerfugle. Derudover er den nektarplante for mange dagsommerfugle, heriblandt lille kålsommerfugl, og mange bier.

Kan købes som frø. Flerårig.

BLOMSTRING: Juli-september / **HØJDE:** 30-90 cm
PLACERING: Tør-fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Almindelig blåfugl

Gul høsommerfugl

Orange høsommerfugl

Skovblåfugl

Aurora

Grønåret
kålsommerfugl

Løgekarse

(Alliaria petiolata)

En opretvoksende plante, der bliver op til en meter høj. Den har én stængel med hjerteformede, tandrandede blade, og den blomstrer med små hvide korsblomster. Hele planten dufter, smager af løg og er spiselig.

Løgekarse findes bl.a. i løvskov, hvor den trives i næringsrig og let fugtig jord i delvis eller hel skygge. Det er også de forhold, den foretrækker i haven, hvor den dog også klarer sig i sol. Den vil ofte selv indfinde sig og selvsår sig flittigt.

Løgekarse er værtsplante for aurora og grønåret kålsommerfugl, og er desuden en god nektarplante.

Kan købes som frø. Toårig.

BLOMSTRING: Maj-juni / **HØJDE:** 20-100 cm
PLACERING: Fugtig / **UDBREDELSE:** Almindelig i de østlige egne, sjældn i Nord- og Vestjylland

Musevikke

(Vicia cracca)

En krybende og klatrende plante i ærteblomstfamilien. Dens kantede stængel slynger sig, og bladene består af aflange småblade med en slyngtråd i spidsen. De blåviolette blomster sidder i lange klaser.

Den findes i vejkanter, skove, krat og på overdrev. I haven vokser den bedst på et tørt, solrigt sted, hvor den gerne selv indfinder sig. Musevikke er værtsplante for isblåfugl. Derudover er den nektarplante for mange dagsommerfugle, herunder citronsommerfugl, kålsommerfugle, almindelig blåfugl, samt bier. Frøene spises af insekter og fugle.

Kan købes som frø, ofte i frøblandinger. Flerårig.

BLOMSTRING: Juni-august / **HØJDE:** 30-100 cm
PLACERING: Tør-fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Isblåfugl

29

Rødkløver

(Trifolium pratense)

En opretvoksende plante i ærteblomstfamilien. Blomsterne, der er små og rødlig eller violette, er samlet i tætte, kugleformede hoveder.

Den findes på næringsrig jord på skrænter, langs veje, i grøfter og langs kysterne, og dyrkes i øvrigt som foderplante. I haven stiller den ikke store krav til jordbunden, men foretrækker sol til halvskygge. Rødkløver kan bruges som grøngødning, da den optager kvælstof fra luften og frigiver det i jorden.

Rødkløver er værtsplante for blåfugle, høsommerfugle og køllesværmere. Derudover er den nektarplante for sommerfugle og bier, og udgør især en vigtig fødekilde for humlebier. Frøene spises af insekter og fugle.

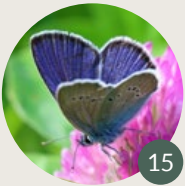
Kan købes som frø. Flerårig.

BLOMSTRING: Maj-september / **HØJDE:** 15-60 cm
PLACERING: Fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Almindelig blåfugl

2

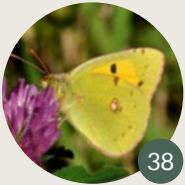
Engblåfugl

15

Gul høsommerfugl

24

Orange høsommerfugl

38

Skovjordbær

(Fragaria vesca)

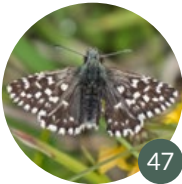
En lav, bunddækkende plante på 5-20 cm, der blomstrer med små, hvide blomster i maj og juni, hvorefter den udvikler små, velsmagende jordbær.

Skovjordbær vokser i hele landet, men er mindre udbredt i det vestlige Danmark. Planten foretrækker fugtig jord og findes typisk i løvskov, by, hegn og grøftekanter. Tåler skygge. Den er hyppigt anvendt som haveplante, og kommer også ofte af sig selv på områder med gode betingelser, da den er god til at brede sig.

Skovjordbær er værtsplante for spættet bredpande, og derudover er bærrene føde for en række dyr, særligt fugle.

Kan købes som frø eller færdig plante. Flerårig.

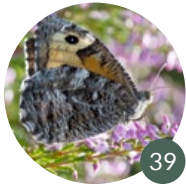
BLOMSTRING: Maj-juni / **HØJDE:** 5-20 cm
PLACERING: Fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

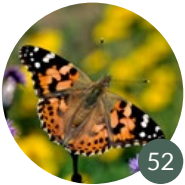
Spættet bredpande

Klitperlemorsommerfugl

Sandrandøje

Tidselsommerfugl

Slangehoved

(Echium vulgare)

En høj plante med tragtformede blomster placeret i såkaldte svikler i en lang, pyramideformet top. Blomsternes farver changerer i blå, lilla og lyserød. Det første år dannes rosetbladene, og andet år skyder den i vejret og blomstrer. I haven kan den blive ret høj.

Slangehoved findes på tørre marker og langs vejkanter. I haven foretrækker den tør eller sandet jord og fuld sol. Den producerer mange frø og selvsår sig flittigt.

Slangehoved er værtsplante for klitperlemorsommerfugl, sandrandøje og tidselsommerfugl. Den er rig på både nektar og pollen, og er flittigt besøgt af både sommerfugle, bier og svirrefluer.

Kan købes som frø. Toårig.

BLOMSTRING: Juli-september / **HØJDE:** 30-90 cm
PLACERING: Tør-fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Kejserkåbe
og diverse andre
perlemorsommerfugle

30

Vilde violer

(Viola)

Der findes flere vilde violer, heriblandt marts-, skov-, eng- og kratviol. Fælles for dem er, at de blomstrer i foråret. Martsviol, der er ganske velduftende, er en af de allertidligste. Vilde violers blomster spænder fra meget lys blå til violet.

De forskellige violer findes i skov, krat, eng og i det åbne land. De indfinder sig gerne selv i haven, hvor de ofte trives i både tør og fugtig jord i sol til halvskygge.

Vilde violer er værtsplante for kejserkåbe og andre arter af perlemorsommerfugle. De er også nektarplante for mange sommerfugle, bier og fluer.

Kan købes som frø eller færdig plante. En kraftig plante kan graves op og deles til flere. Flerårig.

BLOMSTRING: Marts-maj / **HØJDE:** 10-20 cm
PLACERING: Tør-fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Almindelig hundegræs

(Dactylis glomerata)

En høj græsplante, der vokser i tuer med flade, mørkegrønne og oprette strå. Blomsterstanden i toppen består af duskagtige, grønne småaks.

Planten findes mange steder i det åbne land, eksempelvis på græsmarker, skrænter, i grøftekanter, åbne løvskove og i bebyggelsesområder. Almindelig hundegræs foretrækker en tør til fugtig jord samt en solrig placering. Den er hårdfør og tåler tørke, hvilket gør den velegnet til insektvolde.

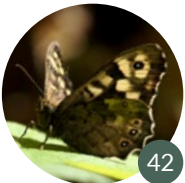
Almindelig hundegræs er værtsplante for forskellige randøjer og bredpander. Derudover holder insekter og spindlere af at overvintrere i de tætte tuer. Også fugle som for eksempel agerhøns bruger tuerne til at skjule sig og finde føde.

Kan købes som frø. Flerårig.

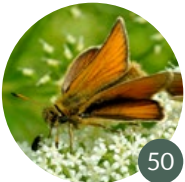
BLOMSTRING: Juni-juli / **HØJDE:** 50-100 cm
PLACERING: Fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

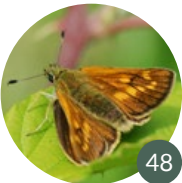
Engrandøje

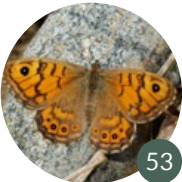
Skovrandøje

Stregbredpande

Stor bredpande

Vejrandøje

Fløjlsgæs

(Holcus lanatus)

En mellemhøj græsplante, der vokser i tuer med grågrønne til hvidlige blade. Bladene har en karakteristisk fløjlsbehåring. Blomsterne sidder i tætte toppe af hvidlige småaks, ofte med et violet eller rødt skær. Fløjlsgæs findes på fugtige enge, brakmarker, strandenge, i skovbryn og ved vejkanter. Den foretrækker en mager, fugtig og gerne lidt sandet jord, og så tåler den i øvrigt at blive klippet ofte.

Fløjlsgæs er værtsplante for græsråndøje og skråstregbredpande. De tætte tuer er desuden et godt overvintringssted for smådyr som insekter og spindlere.

Kan købes som frø. Flerårig.

BLOMSTRING: Marts-maj / **HØJDE:** 10-20 cm
PLACERING: Tør-fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Græsråndøje

Skråstregbredpande

Fåresvingel

(Festuca ovina)

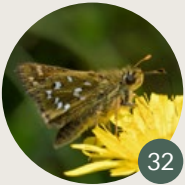
En lav prydragræs, der vokser i tuer med grågrønne, stive blade. Blomsterne er samlet i en slank top af småaks, der er lysegrønne til brunlige. Gamle, visne blade bliver siddende længe omkring tuen.

Den findes på tørre og næringsfattige steder som heder, overdrev, klitter og vejkanter, men somme tider også på fugtige enge. I haven egner fåresvingel sig til tørre, solbeskinnede og varme steder med sandet jord, da dens foldede blade gør, at den tåler tørke.

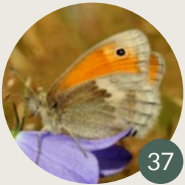
Fåresvingel er værtsplante for komcabredpande, okkergul randøje og sandrandøje. Smådyr som insekter og spindlere holder af at overvinde i de tætte tuer. Agerhøns og flere andre fuglearter bruger tuerne til at skjule sig og finde føde.

Kan købes som frø eller færdig plante. Flerårig.

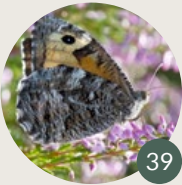
BLOMSTRING: Maj-juni / **HØJDE:** 10-40 cm
PLACERING: Tør / **UDBREDELSE:** Hele landet

Komcabredpande

Okkergul randøje

Sandrandøje

Mosebunke

(Deschampsia cespitosa)

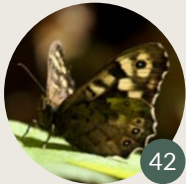
En høj prydragræs med skinnende blomsteraks, der vokser i store, tætte tuer af oprette, mørkegrønne strå. Selvom mosebunke danner tætte tuer, har den en let og luftig top. Først på sæsonen er toppen sølvskinnende, siden kornkul.

Denne prydragræs vokser på våde enge, ved søbredder, omkring marker og i vejkanter. Mosebunke foretrækker en fugtig jord og en placering i sol eller halvskygge. Den kan både plantes frit, i krukke eller i staudebedet.

Mosebunke er værtsplante for skovrandøje, og derudover er de tætte tuer et yndet overvintringssted for insekter og spindlere.

Kan købes som frø eller færdig plante. Flerårig.

BLOMSTRING: Juni-juli / **HØJDE:** 50-150 cm
PLACERING: Fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Skovrandøje

Almindelig gedeblad

(Lonicera periclymenum)

En løvfældende busk eller lian med slyngende vækst, store, åbne blomster i lysegule eller røde farver samt røde bær. Bærrene er ikke spiselige.

Den vokser i skove, krat og skovbryn, og foretrækker en tør til fugtig, næringsfattig jord. Gedeblad stiller ikke høje krav til jordbunden, men trives godt, når den har noget at vokse opad. Ved aftenstid udsender den en kraftig duft for at tiltrække aftensværmere.

Almindelig gedeblad er værtsplante for hvid admiral. Herudover er den nektarkilde primært for aftensværmere og humlebier, samt fødekilde for fugle i form af sine bær.

Kan købes som færdig plante.

BLOMSTRING: Juni-september / **HØJDE:** 2-8 m
PLACERING: Tør-fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Hvid admiral

Skovblåfugl

Almindelig vedbend

(Hedera helix)

En klatrende, stedsegrøn busk eller lian med blanke, mørkegrønne blade, gulgrønne blomster og blåsorte bær. Bærrene er ikke spiselige.

Vedbend, der også kendes under navnet efeu, vokser typisk op ad træer, huse og mure, og den findes i løvskove, krat, på skrån timer og i bebyggede områder. Den foretrækker en fugtig og næringsrig jord, men stiller ikke store krav til sol, og derfor kan den bruges som bunddækkende plante. Den tåler beskæring, men er følsom over for frost.

Almindelig vedbend er værtsplante for skovblåfugl, og derudover også en fremragende nektarkilde, særligt på grund af den sene blomstring.

Kan købes som færdig plante.

BLOMSTRING: September-november / **HØJDE:** 1-20 m
PLACERING: Fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Gråpil (Salix cinerea)

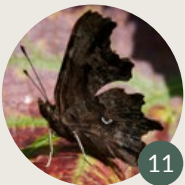
En høj busk eller til tider mindre træ, der som andre pilearter får små, dunede bladknopper i det tidlige forår. Den vokser sig ofte til et tæt krat.

Den findes bl.a. ved søbredder, i grøfter, enge, skovsumpe og skovbryn. Gråpil foretrækker en fugtig til våd jord uden alt for meget næring, helst på en solrig placering. Den tåler både kraftig vind og beskæring, og er derfor oplagt som læhegn eller hæk.

Foruden at være værtsplante for bl.a. iris, er gråpil også en vigtig kilde til nektar og pollen for årets tidligste bier og andre insekter.

Kan købes som færdig plante.

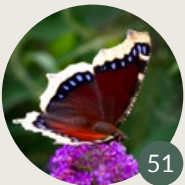
BLOMSTRING: April-maj / **HØJDE:** 1-6 m
PLACERING: Fugtig-våd / **UDBREDELSE:** Hele landet

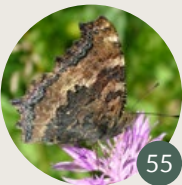
Det hvide C

Iris

Søgekåbe

Østlig takvinge

Hedelyng (Calluna vulgaris)

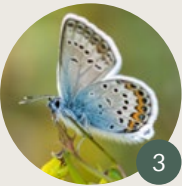
En lav, stedsegrøn og tætgrenet dværgbusk med små, klokkeformede blomster i rosa eller sjældent hvide eller mørkerøde farver.

Den vokser på heder, i moser, lyse skove, overdrev og vejskråninger, og foretrækker tør, næringsfattig og sur jord på en solrig placering. Tåler både vind og tørke. Hedelyng er indikator for høj naturkvalitet, da den reagerer hurtigt på ændringer i sine omgivelser som for eksempel næringsstofpåvirkninger. I haven er den velegnet i højbede og krukke såvel som frit i haven. Hedelyng kan beskæres let i oktober-december for at forynge planten.

Hedelyng er værtsplante for bl.a. argusblåfugl. Herudover er den også en fremragende nektarkilde for både sommerfugle, svirrefluer og bier.

Kan købes som frø eller færdig plante.

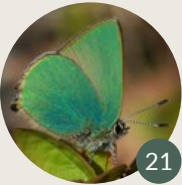
BLOMSTRING: August-september / **HØJDE:** 10-75 cm
PLACERING: Tør / **UDBREDELSE:** Hele landet

Argusblåfugl

Foranderlig blåfugl

Grøn
busksommerfugl

Skovblåfugl

Mirabel/Mirabelle

(Prunus cerasifera)

En høj busk eller til tider mindre træ med hvide blomster og røde eller gule stenfrugter. Mirabel har en tæt og kompakt vækst med tornede grene.

Den vokser i skovbryn, levende hegn og krat, og foretrækker en veldrænet bund på en solrig placering. Mirabel tåler både vind og skygge, og egner sig godt som hækplante eller læhegn, fordi den tåler beskæring.

Mirabel er værtsplante for guldhale, og herudover er mirabellens blomster også en god nektar- og pollenkilde for forårets første bier og andre insekter. I sensommeren suger bl.a. admiraler og tidselsommerfugle saft af de nedfaldne, overmodne frugter, før de flyver sydpå til deres overvintringssteder.

Kan købes som færdig plante.

BLOMSTRING: Tør-fugtig / **HØJDE:** 2-6 m
PLACERING: Fugtig-våd / **UDBREDELSE:** Hele landet

Guldhale

Bølleblåfugl

Grøn busksommerfugl

Mosehøsommerfugl

Skovblåfugl

Mosebølle

(Vaccinium uliginosum)

En løvfældende dværgbusk med små, blågrønne blade, blå bær og blomster i hvide, lyserøde og rødlige farver. Både bær og busk minder om blåbær, men til forskel fra blåbær er mosebøllens bær hvide indeni.

Den vokser i skovsumpe, ved søbredder og på heder, og danner ofte tætte, lavtvoksende krat. Mosebølle foretrækker en fugtig, næringsfattig og sur jord, og egner sig godt som bunddækkende plante, idet den tåler skygge.

Mosebølle er værtsplante for bl.a. skovblåfugl.

Kan købes som færdig plante.

BLOMSTRING: Maj-juni / **HØJDE:** 10-70 cm
PLACERING: Fugtig / **UDBREDELSE:** Jylland og Nordsjælland

Slåen

(Prunus spinosa)

En kratdannende, tæt busk med tornede grene og blå bær, der får små, hvide blomster.

Den vokser lysåbent i skovbryn, krat, grøfter, klitterræn og levende hegn, og foretrækker en tør og gerne kalkrig jord med rigelig sol. Slåen breder sig ved rodsrud, og derfor kan den med fordel beskæres kraftigt. Grundet sin tætte kratvækst, yder den god beskyttelse til fugle og mindre dyr. Egner sig godt til beplantning i læhegn.

Slåen er værtsplante for guldhale, og bærrerne er fødekilde for fugle.

Kan købes som færdig plante.

BLOMSTRING: April-maj / **HØJDE:** 1-4 m
PLACERING: Tør / **UDBREDELSE:** Den østlige del af landet

Guldhale

25

Smalbladet timian

(Thymus serpyllum)

En lav, stedsegrøn dværgbusk med små, rødviolette blomster, der vokser i et krybende, tæppedannende grennetværk langs jorden.

Den vokser i klitterræn, på heder og i vejskrænter, og den foretrækker en tør og åben sand- eller grusbund samt fuld sol. Smalbladet timian egner sig godt både som bunddækkende plante eller som krukkeplante. Den har en aromatisk timian-duft.

Foruden at være værtsplante for sortpletet blåfugl, har smalbladet timian en fremragende nektarværdi.

Kan købes som frø eller færdig plante.

BLOMSTRING: Juni-august / **HØJDE:** 3-10 cm
PLACERING: Tør / **UDBREDELSE:** Hele landet

Sortpletet blåfugl

45

Almindelig røn

(Sorbus aucuparia)

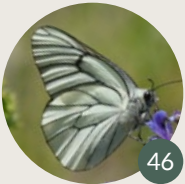
Et mellemhøjt, løvfældende og ofte flerstammet træ med røde bær og gullighvide blomster siddende i store skærme. Som ungt træ er barken brun, siden bliver den mere grålig og furet.

Almindelig røn vokser i åbne skove, skovbryn, levende hegn og ved søbredder. Røn stiller ikke store krav til jordbund, men trives bedst i en tør til fugtig jord. Den er hårdfør og nøjsom, dog meget lyskrævende.

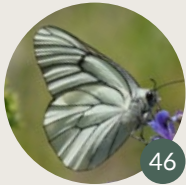
Træet er værtsplante for sortåret hvidvinge, og samtidig er bærrene fødekilde for fugle.

Kan købes som færdig plante.

BLOMSTRING: Maj-juni / **HØJDE:** 3-15 m
PLACERING: Tør-fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Sortåret hvidvinge

Sortåret hvidvinge

Engriflet hvidtjørn

(Crataegus monogyna)

Et mellemhøjt løvfældende træ med hvide blomster og røde bær. Med sin tætte vækst og tornede grene er engriflet hvidtjørn et beskyttende gemmested for småfugle, som samtidig nyder godt af bærrene om efteråret. Engriflet hvidtjørn vokser ved åbredde, i åbne løvskove, skovbryn, levende hegn og grøftekanter. Foretrækker en tør til fugtig næringsrig jord. Den bliver ofte brugt som busk eller hækplante, da den ved beskæring bliver mere tæt og kompakt.

Den er værtsplante for sortåret hvidvinge. Derudover giver engriflet hvidtjørn nektar til diverse insekter, ligesom blomster og bær er spiselige for mennesker såvel som dyr.

Kan købes som færdig plante.

BLOMSTRING: Juni / **HØJDE:** 5-10 m
PLACERING: Tør-fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Seljepil

(Salix caprea)

Et mellemhøjt løvfældende træ med en åben krone. Den får ægformede, dunede bladknopper i det tidlige forår, der udvikler sig til små, gule blomster.

Seljepil vokser i skovbryn, vejkanter, enge, levende hegn og ved søbredder. Den foretrækker en fugtig og næringsrig muldjord og er meget lyskrævende. Oplagt som læhegn eller hæk, da den både er hårdfør og tåler beskæring.

Seljepil er værtsplante for både iris, det hvide c, østlig takvinge og sørgekåbe. Herudover er dens blomster en god nektarkilde.

Kan købes som færdig plante.

BLOMSTRING: April-maj / **HØJDE:** 3-15 m
PLACERING: Fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Det hvide C

Iris

Søgekåbe

Østlig takvinge

Stilkeg

(Quercus robur)

Et højt løvtræ med bred krone af krogede grene. Stammen har furet bark, og ved de bugtede blade sidder klaser af agern, der udgør en fødekilde for fugle, mus og egern.

Stilkeg vokser i åbne skove, skovbryn, vejkanter samt i byområder. På vindudsatte steder vokser stilkegen som en lavere kratbevoksning. Den foretrækker tør til fugtig, næringsrig jord og en solrig placering. Træet er hårdfør og derfor oplagt som læhegn, hvor der med fordel kan plantes anden undervegetation til gavn for dyr og fugle.

Stilkeg er værtsplante for blåhale.

Kan købes som færdig plante.

BLOMSTRING: Maj / **HØJDE:** 5-30 m
PLACERING: Tør-fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Blåhale

Storbladet elm (Skovelm)

(Ulmus glabra)

Et højt løvtræ med ovale, takkede blade og furet bark.
Ved bladene sidder små vingede nødder, der først er grønne og siden brune.

Storbladet elm findes i løvskove, skovbryn, ved åbredder og i vejkanter,
og den foretrækker en fugtig og næringsrig jord samt fuld sol.
Et hurtigtvoksende træ, der kan vokse op til en meter om året i de første år.

Den er værtsplante for det hvide c og det hvide w.

Kan i mindre omfang købes som frø eller færdig plante.

BLOMSTRING: Marts-april / **HØJDE:** 10-35 m
PLACERING: Fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet, sjælden

Det hvide C

Det hvide W

Citronsummerfugl

Skovblåfugl

Tørst

(Frangula alnus)

Et mellemhøjt, tornløst træ med små, hvidlige blomster, der udvikler sig til grønne
bær som i løbet af modningen først bliver røde og siden sorte. Bærrene er ikke spiselige.

Tørst vokser i skovbryn, egeskove, på heder og ved vandløb, og foretrækker en fugtig og
næringsfattig jord. Den bør af samme grund vandes rigeligt i starten. Der kan med fordel
plantes vilde urter, eksempelvis skovjordbær, under tørstetræet, for at tiltrække flere insekter.

Tørst er værtsplante for citronsummerfugl og skovblåfugl, og i tilgift udgør tørst også
en nektarkilde i form af sine blomster.

Kan købes som færdig plante.

BLOMSTRING: Juni-september / **HØJDE:** 2-6 m
PLACERING: Fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Blåhale

Vintereg

(Quercus petraea)

Et højt løvtræ med læderagtige, bugtede blade og en ofte lige stamme med furet bark. Ved bladene sidder klaser af agern, der er en vigtig fødekilde for fugle, mus og egern.

Vintereg er mest almindelig i Vestdanmark, hvor den på vindudsatte steder med dårlig jord findes som en lavere kratbevoksning. Vintereg er meget lyskrævende og foretrækker sandet, veldrænet og sur jord. Den er hårdfør og derfor oplagt som læhegn, hvor der med fordel kan plantes anden undervegetation til gavn for dyr og fugle. Som ungt træ beholder den løvet om vinteren, deraf navnet.

Vintereg er værtsplante for blåhale.

Kan købes som færdig plante

BLOMSTRING: Maj-juni / **HØJDE:** 5-25 m

PLACERING: Tør-fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Almindelig knopurt

(Centaurea jacea)

En mellemhøj urt med purpurrøde blomster, som hver sidder oven på en brunlig, dunet knop. Langs den ranke stængel sidder lange, smalle blade.

Den er almindelig at finde på åbne steder med tør til fugtig, muldrig jord i både landlige og urbane omgivelser. Vokser eksempelvis i grøfter, skovbryn, krat og grusgrave.

Knopurt er en hårdfør plante, der kan vokse de fleste steder, men den har det bedst et tørt og lysåbent sted.

Almindelig knopurt udgør en god nektarkilde for sommerfugle såvel som bier.

Kan købes som frø og færdig plante. Flerårig.

BLOMSTRING: Juli-september / **HØJDE:** 30-80 cm
PLACERING: Tør-fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Almindelig røllike

(Achillea millefolium)

En mellemhøj urt med randkroner af hvide, til tider rosa, blomster. Rank og sej stængel med lette, tynde blade på.

Hyppig at finde på lysåbne steder med tør til fugtig jord, både på landet og i bebyggede områder. Enge, vejkanter, heder og grusgrave er typiske steder, hvor almindelig røllike findes. Den er meget tilpasningsdygtig og generelt ikke kræsen med, hvor den bliver placeret, men trives især solrigt.

Røllike tiltrækker mange sommerfugle og bier, og den har en lang blomstringstid, hvor dens nektar er til stor gavn.

Kan købes som frø eller færdig plante. Flerårig.

BLOMSTRING: Juni-september / **HØJDE:** 20-70 cm
PLACERING: Tør-fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Farve-gåseurt

(Anthemis tinctoria)

En mellemhøj urt med en lang, rank stængel og enkelte store, smørgule blomster. Op ad stænglen sidder mindre, savtakkede blade.

Den vokser typisk tørt og lysåbent på næringsrig jord og findes for eksempel i vejkanter, skovbryn og på brakmarker. Idet den trives i kalkholdig jord, er den også at finde ved grusgrave.

Farve-gåseurt er nektarplante for mange forskellige sommerfugle, natsværmere og bier.

Kan købes som frø. Flerårig.

BLOMSTRING: Juni-september / **HØJDE:** 30-70 cm

PLACERING: Tør / **UDBREDELSE:** Hele landet

Blåhat

(Knautia arvensis)

En mellemhøj urt med blåviolette blomster og en slank stængel bevokset med lange, dunede blade.

Den er almindelig at finde både på landet og i bebyggede områder. Blåhat vokser typisk på veldrænet, ofte sandet jord, for eksempel i vejkanter, enge, krat eller skovbryn.

Blåhat er en af de allerbedste nektarplanter for sommerfugle, natsværmere, bier, biller og blomsterfluer, og så er den desuden nem at passe.

Kan købes som frø eller færdig plante. Flerårig.

BLOMSTRING: Juni-september / **HØJDE:** 20-70 cm

PLACERING: Tør-fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Hjortetrøst

(Eupatorium cannabinum)

En høj urt med store blomsterskærme i lyserøde, blegviolette eller sjældent hvide farver. Den oprette stængel er grenet i toppen, og på stænglen sidder savtakkede, lancetformede blade.

Almindelig på øerne og det østlige Jylland, men sjælden i den vestlige del af landet. Vokser fugtige steder med næringsrig jord, eksempelvis ved åbredder, men også i grøfter og åbne løvskove.

Hjortetrøst er en fremragende staude til at tiltrække sommerfugle, og dens kraftige nektarduft virker ligeledes tiltrækkende på mennesker.

Kan købes som færdig plante. Flerårig.

BLOMSTRING: Juli-oktober / **HØJDE:** 30-150 cm
PLACERING: Fugtig / **UDBREDELSE:** Hele Danmark, dog sjælden i vest

Hvid okseøje

(Leucanthemum vulgare)

En mellemhøj urt fra margueritfamilien med én eller få store kurvblomster bestående af hvide rosetblade omkring en gul midte. Stænglen er opret med aflange, tandede stængelblade.

Hvid okseøje er ret almindelig, og den findes på lysåbne steder med tør til fugtig bund, heriblandt i vejkanter, græsplæner, enge og skovbryn.

God nektarkilde for langsnablede insekter som sommerfugle. Også en god pollenkilde for svirrefluer, bier og biller.

Kan købes som færdig plante. Flerårig.

BLOMSTRING: Juni-august / **HØJDE:** 20-70 cm
PLACERING: Tør-fugtig / **UDBREDELSE:** Hele landet

Moskuskatost

(Malva moschata)

En mellemhøj urt med rosenrøde eller hvide blomster bestående af fem større kronblade. Den oprette stængel er behåret og med græsgrønne blade.

Moskuskatost er ret almindelig at finde i vejkanter, skovbryn, grusgrave samt bynære områder, da den foretrækker lysåben, tør og næringsrig jord.

En god nektarplante med lang blomstringstid til gavn for både sommerfugle, bier og andre insekter.

Kan købes som frø eller færdig plante. Flerårig.

BLOMSTRING: Juli-september / **HØJDE:** 30-80 cm

PLACERING: Tør / **UDBREDELSE:** Hele landet

Rejnfan

(Tanacetum vulgare)

En mellemhøj til høj urt med runde, gule kurvblomster siddende i en skærm og fjerlignende, takkede blade langs stænglen.

Den vokser på lysåbne, tørre steder som vejkanter, strandbredder og grusgrave samt i bebyggede områder. Rejnfan har en stærkt krydret lugt på grund af sit indhold af æterisk olie, og den blev i tidligere tider brugt som læge-, krydder- og dufturt.

Rejnfan er især en populær nektarkilde blandt de vilde bier, men den bliver også besøgt af sommerfugle og andre insekter.

Kan købes som frø. Flerårig.

BLOMSTRING: Juli-september / **HØJDE:** 30-150 cm

PLACERING: Tør / **UDBREDELSE:** Hele landet

Sankthansurt

(Sedum/Hylotelephium telephium)

En mellemhøj, opret urt med en stor skærm af blomster på toppen samt savtakkede blade ned langs stænglen. Blomsterne er typisk hvidgule til gulgrønne, men kan sommetider også være rødlige.

Den findes på vejskrænter, bakker, ved grusgrave og i kystnære områder, da den trives på åben, tør og næringsrig jord. Sankthansurt er meget nøjsom og kræver ikke meget pasning, fordi den tåler tørke. Kan både placeres frit i haven og i krukke, så længe det er tørt og solrigt.

Både sommerfugle og bier er glade for sankthansurtens nektar.

Kan købes som færdig plante. Flerårig.

BLOMSTRING: August-september / **HØJDE:** 25-50 cm
PLACERING: Tør / **UDBREDELSE:** Hele landet

Strand-mandstro

(Erýngium maritimum)

En mellemhøj tidselagtig urt med blågrønne, tornede blade og runde, blå skærme bestående af små blomster. Strandmandstro er en fryd for øjet med sit karakteristiske og vilde udseende, men en stikkende fornøjelse ved berøring.

Den vokser på sandet eller stenet jord, og findes derfor typisk langs kysterne på vindeksponerede sandstrande. Strandmandstro foretrækker en tør og sandet jord, og den kan med fordel placeres i et stenbed. Bør ikke plukkes i naturen, da den er halvsjælden.

En god nektarplante for forskellige insekter.

Kan købes som frø. Flerårig.

BLOMSTRING: Juni-august / **HØJDE:** 20-60 cm
PLACERING: Tør / **UDBREDELSE:** Hele landet, men halvsjælden

Tjærenellike

(Viscaria vulgaris)

En lav til mellemhøj urt med en opret, glat stængel og rødviolette eller til tider hvide eller lyserøde blomster. Blomsterne består af et bæger og en klase af kronblade, og på stænglen sidder parvise blade, som er klæbrige på undersiden.

Tjærenellike er mest almindelig i den nordøstlige del af landet og findes ellers sjældent. Den vokser gerne i vejkanter, på skråninger eller ved gravhøje, og den foretrækker en lysåben, tør og mager sandjord.

Tjærenellike er en fremragende nektarplante for både sommerfugle og bier.

Kan købes som færdig plante. Flerårig.

BLOMSTRING: Maj-juni / **HØJDE:** 15-25 cm

PLACERING: Tør / **UDBREDELSE:** Den nordøstlige del af landet, ellers sjælden

Sommerfugleoversigt med tilhørende værtsplanter

Sommerfugl	Værtsplanter
1 Admiral	Stor nælde
2 Almindelig blåfugl	Almindelig kællingetand, lucerne, rødkløver, humle-sneglebælg, harekløver
3 Argusblåfugl	Almindelig kællingetand, hedelyng
4 Aurora	Engkarse, løgkarse
5 Blåhale	Stilkeg, vintereg
6 Brun pletvinge	Lancet-vejbred
7 Brunlig perlemorsommerfugl	Almindelig stedmoderblomst
8 Bølleblåfugl	Mosebølle
9 Citronsommerfugl	Tørst
10 Dagpåfugleøje	Stor nælde
11 Det Hvide C	Gråpil, storbladet elm, seljepil, stor nælde
12 Det Hvide W	Storbladet elm
13 Dukatsommerfugl	Almindelig syre
14 Dværgblåfugl	Almindelig kællingetand
15 Engblåfugl	Harekløver, rødkløver
16 Engperlemorsommerfugl	Almindelig mjødukt
17 Engrandøje	Almindelig hundegræs
18 Foranderlig blåfugl	Almindelig kællingetand, hedelyng
19 Fransk bredpande	Knoldet mjødukt
20 Græsråndøje	Fløjlsgræs
21 Grøn busksommerfugl	Mosebølle, hedelyng
22 Grønåret kålsommerfugl	Engkarse, løgkarse
23 Gråbåndet bredpande	Almindelig kællingetand
24 Gul høsommerfugl	Almindelig kællingetand, lucerne, rødkløver, humle-sneglebælg
25 Guldhale	Slåen, mirabelle
26 Hedepletvinge	Djævelsbid
27 Hvid admiral	Almindelig gedebld
28 Iris	Gråpil, seljepil

Sommerfugl	Værtsplanter
29 Isblåfugl	Musevikke
30 Kejserkåbe	Almindelig stedmoderblomst, vilde violer
31 Klitperlemorsommerfugl	Almindelig stedmoderblomst, slangehoved
32 Kommabredpande	Fåresvingel
33 Lille ildfugl	Almindelig syre
34 Mosehøsommerfugl	Mosebølle
35 Nældens takvinge	Stor nælde
36 Nældesommerfugl	Stor nælde
37 Okkergul råndøje	Fåresvingel, lancet-vejbred
38 Orange høsommerfugl	Almindelig kællingetand, lucerne, rødkløver, humle-sneglebælg
39 Sandråndøje	Fåresvingel, slangehoved
40 Skovblåfugl	Almindelig vedbend, lucerne, kattehale, mosebølle, hedelyng, tørst
41 Skovperlemorsommerfugl	Almindelig stedmoderblomst
42 Skovråndøje	Almindelig hundegræs, mosebunke
43 Skråstregbredpande	Fløjlsgræs
44 Sort ildfugl	Almindelig syre
45 Sortplettet blåfugl	Almindelig merian, smalbladet timian
46 Sortåret hvidvinge	Almindelig røn, engriflet hvidtjørn
47 Spættet bredpande	Skovjordbær
48 Stor bredpande	Almindelig hundegræs
49 Storplettet perlemorsommerfugl	Almindelig stedmoderblomst
50 Stregbredpande	Almindelig hundegræs
51 Sørgekåbe	Gråpil, seljepil
52 Tidselsommerfugl	Slangehoved, stor nælde
53 Vejråndøje	Almindelig hundegræs
54 Violetrandet ildfugl	Almindelig syre
55 Østlig takvinge	Gråpil, seljepil

Plantetype	Dansk navn	Latinsk navn	Blomstringsmåneder											Tør jord	Fugtig jord	Våd jord	Højde	Vært for sommerfugl
			Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov							
VÆRTSPLANTER URTER	Almindelig kællingetand	Lotus corniculatus															10-40 cm	2, 3, 14, 18, 23, 24, 38
	Almindelig merian	Origanum vulgare															20-80 cm	45
	Almindelig mjødurt	Filipendula ulmaria															50-150 cm	16
	Almindelig stedmoderblomst	Viola tricolor															10-25 cm	7, 30, 31, 41, 49
	Almindelig syre	Rumex acetosa															30-90 cm	13, 33, 44, 54
	Djævelsbid	Succisa pratensis															25-60 cm	26
	Brændenælde/Stor nælde	Urtica dioica															30-200 cm	1, 10,11, 35, 36, 52
	Engkarse	Cardamine pratensis															10-50 cm	4, 22
	Harekløver	Trifolium arvense															10-30 cm	2, 15
	Humle-sneglebælg	Medicago lupulina															5-40 cm	2, 24, 38
	Kattehale	Lythrum salicaria															40-150 cm	40
	Knoldet mjødurt	Flipendula vulgaris															20-70 cm	19
	Lancet-vejbred	Plantago lanceolata															10-45 cm	6, 37
	Lucerne	Medicago sativa															30-90 cm	2, 24, 38, 40
	Løgkarse	Alliaria petiolata															20-100 cm	4, 22
	Musevikke	Vicia cracca															30-100 cm	29
	Rødkløver	Trifolium pratense															15-60 cm	2, 15, 24, 38
	Skovjordsbær	Fragaria vesca															5-20 cm	47
	Slangehoved	Echium vulgare															20-90 cm	31, 39, 52
	Vilde violer	Viola sp															3-30 cm	30, diverse andre perlemorsommerfugle
VÆRTSPLANTER GRÆS	Almindelig hundegræs	Dactylis glomerata															50-100 cm	17, 42, 48, 50, 53
	Fløjsgræs	Holcus lanatus															20-60 cm	20, 43
	Fåresvingel	Festuca ovina															10-40 cm	32, 37, 39
	Mosebunke	Deschampsia cespitosa															50-150 cm	42
VÆRTSPLANTER LIANER & BUSKE	Almindelig gedeblad	Lonicera periclymenum															2-8 m	27
	Almindelig vedbend	Hedera helix															1-20 m	40
	Gråpil	Salix cinerea															1-6 m	11, 28, 51, 55
	Hedelyng	Calluna vulgaris															10-75 cm	3, 18, 21, 40
	Mirabel	Prunus cerasifera															2-6 m	25
	Mosebølle	Vaccinium uliginosum															10-70 cm	40, 8, 21, 34
	Slåen	Prunus spinosus															1-4 m	25
	Smalbladet timian	Thymus serpyllum															3-10 cm	45
VÆRTSPLANTER TRÆER	Almindelig Røn	Sorbus aucuparia															3-15 m	46
	Engriflet hvidtjørn	Crataegus monogyna															5-10 m	46
	Seljepil	Salix caprea															3-15 m	11, 28 ,51 ,55
	Stilkeg	Quercus robur															5-30 m	5
	Storbladet elm (Skovelm)	Ulmus glabra															10-35 m	11, 12
	Tørst	Frangula alnus															2-6 m	9, 40
	Vintereg	Quercus petraea															5-25 m	5
NEKTARPLANTER URTER	Almindelig knopurt	Centaurea jacea															30-80 cm	
	Almindelig røllike	Achillea millefolium															20-70 cm	
	Blåhat	Knautia arvensis															30-80 cm	
	Farve-gåseurt	Anthemis tinctoria															30-70 cm	
	Hjortetrøst	Eupatorium cannabinum															30-150 cm	
	Hvid okseøje	Leucanthemum vulgare															20-70 cm	
	Moskuskatost	Malva moschata															30-80cm	
	Rejnfan	Tanacetum vulgare															30-150 cm	
	Sankthansurt	Hylotelephium telephium															25-50 cm	
	Strandmandstro	Erýngium maritimum															20-60 cm	
	Tjærenellike	Viscaria vulgaris															15-25 cm	

Planten har nektarværdi - også hvis den primært står som værtsplante
Kun udvalgt for plantens egenskaber som værtsplante - blomstring ikke vigtig

● Plantens primært foretrukne
● Plantens i mindre grad foretrukne

50 planter til sommerfugle

Udarbejdet af Danmarks Naturfredningsforening:

Frederikke Krogh Corydon, Nynne Eisensøe, Majken Sundahl, Simon Leed Krøs, Marianne Thorsø

Udgivet af Danmarks Naturfredningsforening, maj 2022

Foto: Michael Stoltze, Biopix, iStock

Faglig sparring: Michael Stoltze, Therese Goodley Dannisøe Nissen, Zelina Elex Petersen

Layout: GORM Agency

©Danmarks Naturfredningsforening 2022

